

Suvestinė redakcija nuo 2016-07-01 iki 2020-12-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [23-902](#), i. k. 107301MISAK000D1-57

Nauja redakcija nuo 2016-07-01:

Nr. [D1-186](#), 2016-03-14, paskelbta TAR 2016-03-15, i. k. 2016-04880

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMO, ANAEROBINIO APDOROJIMO APLINKOSAUGINIŲ REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO

2007 m. sausio 25 d. Nr. D1-57

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 20 straipsnio 1 dalimi,
t v i r t i n u Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo
aplinkosauginius reikalavimus (pridedama).“

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2007 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. D1-57
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2016 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-186

**BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMO, ANAEROBINIO
APDOROJIMO APLINKOSAUGINIAI REIKALAVIMAI****I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo aplinkosauginiai reikalavimai (toliau – Reikalavimai) nustato biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo, anaerobinio apdorojimo sąlygas, kompostuojamų, anaerobiniu būdu apdorojamų atliekų rūšis, reikalavimus komposto, anaerobinio raugo kokybei ir naudojimui.

2. Asmenys, kompostuojantys biologiškai skaidžias atliekas (išskyrus fizinius asmenis, vykdančius individualų kompostavimą), pagal galiojančius reikalavimus priskiriami atliekų tvarkytojams ir privalo laikytis atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

3. Šie Reikalavimai taikomi asmenims, gaminantiems ir (ar) naudojantiems kompostą, anaerobinį raugą, įskaitant individualų kompostavimą. Reikalavimuose nustatyti temperatūriniai ir laikymo įrenginyje trukmės parametrai netaikomi, kai kompostavimo ar anaerobinio apdorojimo būdai taikomi biologiškai skaidžių atliekų pradiniam apdorojimui, o gautas kompostas, anaerobinis raugas neskirti naudoti dirvožemio savybėms gerinti.

**II SKYRIUS
PAGRINDINĖS SĄVOKOS**

4. Reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo”, Reikalavimuose techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. D1-778 „Dėl Reikalavimų techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui patvirtinimo”, 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą (OL 2011 L54, p.1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2015 m. sausio 6 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 2015/9 (OL 2015 L 3, p. 10), (toliau – Komisijos reglamentas (ES) Nr. 142/2011), kituose atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytas sąvokas.

**III SKYRIUS
KOMPOSTAVIMO AIKŠTELIŲ ĮRENGIMO REIKALAVIMAI**

5. Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimui skirta kompostavimo aikštelė turi būti įrengta taip, kad iš aplinkos į ją negalėtų patekti paviršinis ir požeminis (gruntinis) vanduo ir iš jos – į aplinką. Kompostavimo aikštelėje turi būti įrengtas hidroizoliacinis sluoksnis, užtikrinantis jos sandarumą visą aikštelės eksploatavimo laikotarpį.

6. Įrengiant aikšteles, turi būti atsižvelgiama į vyraujančią vėjų kryptį vietovėje, kad triukšmas ir kvapų sklaidimo poveikis aplinkiniams gyventojams būtų minimalus.

7. Planuojant įrengti ar rekonstruoti kompostavimo aikšteles, turi būti atliktos poveikio aplinkai vertinimo procedūros vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu.

8. Kompostavimo aikšteles įrengti draudžiama:

8.1. paviršinio vandens telkinių pakrantės apsaugos juostoje;

8.2. potvynio metu užliejamuose plotuose (žemiau aukščiausios potvynio (1 proc. tikimybės) lygio altitudės);

8.3. kitais teisės aktų numatytais atvejais.

9. Atstumas nuo kompostavimo aikštelių iki vandens kaptazo įrenginių (šachtinių, gręžtinių šulinių ir kt.), kuriems apsaugoti nėra nustatytų apsaugos juostų, turi būti ne mažesnis kaip 50 m požeminio vandens srauto kryptimi ir 25 m prieš srautą.

10. Kompostavimo aikštelėse susidarancios nuotekos (filtratas) turi būti surenkamos ir panaudojamos komposto drėkinimui arba tvarkomos vadovaujantis nuotekų tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais.

11. Šalia kapinių įrengtos žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės turi atitikti šiame skyriuje nustatytus reikalavimus. Tokių aikštelių eksploatavimo ir priežiūros tvarką nustato savivaldybės, atsižvelgdamos į kapinių plėtros, teritorijų planavimo ir kitus aspektus.

IV SKYRIUS

REIKALAVIMAI ATLIEKŲ KOMPOSTAVIMUI IR (AR) ANAEROBINIAM APDOROJIMUI

12. Kompostuoti ir (ar) apdoroti anaerobiniu būdu galima šias nepavojingąsias biologiškai skaidžias atliekas:

12.1. viešojo maitinimo (maisto) atliekas, susidarancias viešojo maitinimo įstaigose ir virtuvėse, įskaitant visuomenines ir namų ūkio virtuves, maisto gamybos ir prekybos įstaigose susidarancias maisto atliekas, netinkamus vartoti maisto produktus, tapusius atliekomis;

12.2. atskirai surinktas arba atskirtas (išrūšiuotas) biologiškai skaidžias atliekas iš mišrių komunalinių atliekų srauto;

12.3. žaliąsias atliekas (pavyzdžiui, šakas, žolę, medžių, krūmų lapus, gėles);

12.4. natūralias nepavojingąsias žemės ūkio, daržininkystės, sodininkystės atliekas/medžiagas (pavyzdžiui, šiaudus, bulvienojus, cukrinių runkelių lapus);

12.5. nepavojingąsias medienos apdorojimo atliekas;

12.6. gamybos ir kitos ūkinės veiklos biologiškai skaidžias atliekas;

12.7. I ir II kategorijos, A ir B klasės nuotekų valymo įrenginių dumblą (pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymą Nr. 349 „Dėl Normatyvinio dokumento LAND 20-2001 „Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimai“ patvirtinimo“) (toliau - Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimai);

12.8. perdirbti netinkamas popieriaus ir kartono atliekas (išskyrus laikraščius, žurnalus ir kitą spaudą).

13. Kompostuoti draudžiama: pavojingąsias, infekuotas ir kitas medicines atliekas (pavyzdžiui, susidarancias veterinarijos gydyklose, ligoninėse), kritusius gyvūnus, fekalijas.

14. Juridiniai asmenys, kompostuojantys, anaerobiniu būdu apdorojantys 12 punkte nurodytas nepavojingąsias biologiškai skaidžias atliekas, turi laikytis šių reikalavimų:

14.1. apdorojant atskirai surinktas žaliąsias atliekas, natūralias nepavojingąsias augalinės kilmės žemės ūkio atliekas, 12.1 papunktyje nurodytas augalinės kilmės atliekas, popieriaus ir kartono atliekas kompostavimo įrenginiuose (atviruose kaupuose), turi būti išlaikoma > 55 °C temperatūra ne trumpiau kaip 2 savaites vartant kaupus bent 3 kartus arba turi būti išlaikoma > 60 °C temperatūra ne trumpiau kaip 1 savaitę vartant kaupus bent 2 kartus. Apdorojant žaliąsias

atliekas, natūralias nepavojingasias augalinės kilmės žemės ūkio atliekas uždaruose įrenginiuose (pavyzdžiui, konteineriuose, besisukančiuose cilindruose, tuneliuose), turi būti išlaikoma > 65 °C temperatūra > 3 paras;

14.2. apdorojant nuotekų valymo įrenginių dumblą kompostavimo įrenginiuose (atviruose kaupuose), turi būti užtikrinta, kad > 14 dienų bus išlaikoma > 65 °C temperatūra atliekant ≥ 3 kaupų vartymus. Apdorojant nuotekų valymo įrenginių dumblą uždaruose įrenginiuose (pavyzdžiui, konteineriuose, besisukančiuose cilindruose, tuneliuose), > 3 dienas turi būti išlaikoma > 65 °C temperatūra arba > 7 dienas turi būti išlaikoma > 60 °C temperatūra. Apdorojant nuotekų valymo įrenginių dumblą anaerobinio apdorojimo (rauginimo, fermentavimo) įrenginiuose, rekomenduojama ne trumpiau kaip 6 valandas išlaikyti > 55 °C temperatūrą užtikrinant, kad nuotekų dumblas įrenginyje bus laikomas ne trumpiau kaip 2 savaites;

14.3. apdorojant mėšlą arba mėšlo-srūtų mišinį uždaruose įrenginiuose (pavyzdžiui, konteineriuose, besisukančiuose cilindruose, tuneliuose), ne trumpiau kaip 3 paras turi būti išlaikoma > 65 °C temperatūra. Apdorojant mėšlą anaerobinio apdorojimo (rauginimo, fermentavimo) įrenginiuose, apdorojama masė turi būti išlaikoma ne trumpiau kaip 2 savaites.

15. Šalutiniams gyvūniniams produktams priskiriamos viešojo maitinimo (maisto) atliekos turi būti tvarkomos pagal Reglamente (EB) Nr. 1069/2009, Komisijos reglamente (ES) Nr. 142/2011 nustatytus reikalavimus. Šalutiniams gyvūniniams produktams priskiriamos viešojo maitinimo (maisto) atliekos turi būti perdirbamos naudojant sterilizaciją slėgiu, taikant kitus perdirbimo metodus, nustatytus atitinkamai Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 15 straipsnio 1 dalies b punkte, kompostuojamos arba apdorojamos anaerobiniu būdu. Šalutiniams gyvūniniams produktams priskiriamų viešojo maitinimo atliekų standartiniai ir alternatyvūs apdorojimo parametrai nustatyti Komisijos reglamento (ES) Nr. 142/2011 V priedo III skyriaus 1, 2 ir 3 skirsniuose.

V SKYRIUS

REKOMENDACIJOS INDIVIDUALIAM KOMPOSTAVIMUI

16. Fiziniais asmenims, individualiai kompostuojantiems atliekas kompostavimo konteineriuose (dėžėse) ar atitinkamai įrengtose kompostinėse, rekomenduojama laikytis šių reikalavimų:

16.1. kompostavimo vieta parenkama nuošalesnėje sklypo vietoje (rekomenduojama bent 2-3 metrų atstumu nuo gretimo sklypo ribos atsižvelgiant į vyraujančią vėjo kryptį);

16.2. individualiam kompostavimui tinkamos atliekos: pavyzdžiui, vaisiai ir daržovės, kiaušinių lukštai, arbatos pakeliai, kavos, arbatos tirščiai, medienos kuro pelenai ir anglys, kartonas ir kiti popieriaus gaminiai, kiaušinių dėklai, naminių graužikų (žiurkėnų, jūrų kiauulyčių) natūralūs pakratai, augalų lapai, nupjauta žolė, jaunos piktžolės (be subrendusių sėklų), sena vazonų žemė, ūkinių gyvūnų (pavyzdžiui, vištų, triušių, karvių, arklių) mėšlas, smulkios šakos, seni šiaudai ir šienas, velėna;

16.3. individualiam kompostavimui netinkamos atliekos: pavyzdžiui, mėsa, žuvis, riebalai, kaulai, pieno produktai, plastikinės arba sintetinės atliekos, augalų ligomis užkrėsti augalai, šunų bei kačių ekskrementai, piktžolės, turinčios subrendusių sėklų, skerdienos atliekos, sauskelnės, laikraščiai, žurnalai, kritę gyvūnai, fekalijos, nuotekų valymo dumblas;

16.4. kompostuojamose atliekose neturi būti pavojingų medžiagų (pavyzdžiui, radioaktyvių, toksinių medžiagų, dervų, tepalų ar kitų), stiklo, plastiko priemaišų;

16.5. prieš kompostavimą šakas rekomenduojama sukapti arba susmulkinti;

16.6. subrendusį kompostą prieš naudojimą rekomenduojama persijoti per retą tinklą (angų dydis 1-2,5 cm) siekiant atskirti šakų likučius ir kitas priemaišas. Visos atsijotos kompostavimui tinkamos priemaišos gali būti naudojamos kitam kompostui ruošti;

16.7. subrendęs kompostas vienalytis, tamsus, kvepia žeme. Pagamintą subrendusį kompostą galima naudoti savoms reikmėms, pavyzdžiui, mėgėjiškoje daržininkystėje, gėlininkystėje, kambariniams augalams auginti.

17. Individualaus kompostavimo vietų įrengimo, kompostavimo dėžių gamybos reikalavimus/rekomendacijas nustato savivaldybės.

18. Asmenims, apdorojantiems jų veiklos metu susidariusias viešojo maitinimo (maisto) atliekas specialiuose įrenginiuose, pritaikytuose naudoti patalpų viduje, rekomenduojama laikytis atitinkamai Reikalavimų 15 punkte nurodytų reikalavimų, jei viešojo maitinimo (maisto) atliekos priskiriamos šalutinams gyvūniniams produktams, arba 14.1 papunktyje nustatytų temperatūrinių, laikymo įrenginyje trukmės parametrų, jei viešojo maitinimo (maisto) atliekos yra augalinės kilmės.

19. Asmenims, apdorojantiems jų veiklos metu susidariusias žaliąsias atliekas, rekomenduojama laikytis Reikalavimų 14.1 papunktyje nustatytų parametrų.

VI SKYRIUS KOMPOSTO KOKYBĖS RODIKLIAI

20. Kompostas laikomas paruoštu ir tinkamu naudojimui, kai:

20.1. pH – neutralios arba silpnai šarminės reakcijos (6,9–7,7);

20.2. sunkiųjų metalų kiekis komposte, pagamintame iš dumblo, neviršija kiekių, nustatytų II kategorijos nuotekų dumbliui;

20.3. mikrobiologiniai-parazitologiniai rodikliai neviršija rodiklių, nustatytų B klasės nuotekų dumbliui;

20.4. jei kompostui gaminti naudojami gyvūninės kilmės šalutiniai produktai, mikrobiologiniai-parazitologiniai rodikliai komposte turi neviršyti rodiklių, nustatytų 2006 m. vasario 7 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 208/2006, iš dalies keičiančiame Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1774/2002 VI ir VIII priedų, susijusių su mėšlo perdirbimo biologinių dujų įmonėse ir komposto gamybos įmonėse standartais ir reikalavimais;

20.5. neturi neorganinių (stiklo, plastiko, metalinių ir pan.) priemaišų.

21. Komposto tyrimai turi būti atliekami pabaigus kompostavimo procesą.

VII SKYRIUS KOMPOSTO NAUDOJIMO TRĘŠIMUI REIKALAVIMAI

22. Asmenys, kompostuojantys biologiškai skaidžias atliekas, perduodami naudotojui (pateikdamas kompostą rinkai) kompostą, kuriam nesuteiktas ekologinis ženklas pagal 2001 m. rugpjūčio 28 d. Komisijos sprendimo 2001/688/EB, nustatančio ekologinius kriterijus, taikomus suteikiant dirvožemio savybes gerinančioms medžiagoms ir auginimo terpėms Bendrijos ekologinius ženklus reikalavimus, privalo išduoti pagaminto komposto kokybės pažymėjimą, kuriame būtų nurodyta: išduoto komposto kiekis, atliekų, iš kurių buvo pagamintas kompostas, rūšys, komposto gaminimo bei apdorojimo technologijos, sausųjų medžiagų kiekis, organinių medžiagų kiekis, pH, bendrojo azoto ir bendrojo fosforo kiekiai, taip pat turi būti pateiktos rekomendacijos komposto naudojimui (tręšimo normos ir kt.). Jeigu kompostui gaminti buvo naudojamas nuotekų dumblas, sertifikate turi būti nurodytos sunkiųjų metalų (Pb, Cd, Cr, Cu, Ni, Zn, Hg) koncentracijos (mg/kg sausųjų medžiagų).

23. Tręšimo kompostu norma turi būti tokia, kad sunkiųjų metalų kiekis numatomame per metus panaudoti komposte neviršytų didžiausio leidžiamo sunkiųjų metalų kiekio, kuris per metus gali patekti į dirvožemį, o sunkiųjų metalų koncentracijos dirvožemyje dėl tręšimo kompostu negali viršyti didžiausių leidžiamų koncentracijų, nustatytų Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimuose.

24. Per metus su kompostu į dirvą patenkančio (kartu su kitomis trąšomis) bendrojo azoto kiekis neturi viršyti 170 kg/ha, fosforo – 40 kg/ha arba fosforo (V) oksido (P₂O₅) – 90 kg/ha.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Asmenys, pažeidę šiuos Reikalavimus, išskyrus Reikalavimų V skyrių, atsako Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka.“.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-186](#), 2016-03-14, paskelbta TAR 2016-03-15, i. k. 2016-04880

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-419](#), 2009-07-20, Žin., 2009, Nr. 88-3777 (2009-07-25), i. k. 109301MISAK00D1-419

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. sausio 25 d. įsakymo Nr. D1-57 "Dėl Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-186](#), 2016-03-14, paskelbta TAR 2016-03-15, i. k. 2016-04880

Dėl 2007 m. sausio 25 d. aplinkos ministro įsakymo Nr. D1-57 „Dėl Biologiškai skaidžių atliekų kompostavimo aplinkosauginių reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo